

РЕЦЕНЗІЯ ОФІЦІЙНОГО РЕЦЕНЗЕНТА

професора кафедри хірургії серця та магістральних судин Національного університету здоров'я України

імені П.Л. Шупика, доктора медичних наук, професора **Вітовського**

Ростислава Мирославовича на дисертаційну роботу

Стецюка Ігоря Олеговича

«ЕФЕКТИВНІСТЬ КЛАПАНОЗБЕРІГАЮЧИХ ОПЕРАЦІЙ ПРИ АНЕВРИЗМІ КОРЕНЯ ТА ВИСХІДНОГО ВІДДІЛУ АОРТИ»

представлену на захист у спеціалізовану вчену раду ДФ 26.613.192

Національного університету здоров'я України

імені П.Л. Шупика, що створена

від 26.06.2024 (протокол № 6) для розгляду та проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань

22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

Актуальність теми дисертації

Частота виникнення аневризм грудної аорти становить від 7,1 до 16,3 на 100 000 осіб на рік з поширенням у більшій мірі серед чоловіків. За даними Leontyev та співавторів (2014) у 2013 році зафіксували понад 150 000 випадків смертей від аневризм аорти. Більшість аневризм у грудній частині аорти є аневризмами кореня та висхідного відділу. Вони все ще призводять до серйозних ускладнень у певних групах хворих.

У дослідженні Коуді та його колег за участю 370 пацієнтів з аневризмою грудної аорти протягом середнього періоду спостереження тривалістю 29,4 місяця, частота гострого розшарування або розриву становила 8,8 % для аневризм менше 4 см, 9,5 % для аневризм 4 см- 4,9 см, 17,8 % для аневризми від 5 до 5,9 см і 27,9 % для аневризми більше 6 см. Середній розмір аневризми ВА на момент розриву або розшарування становив 5,9 см.

Золотим стандартом лікування цієї патології була операція Бенталла (протезування аортального клапана, кореня та висхідного відділу аорти). Щоправда через необхідність позиттєвого прийому антикоагулянтів, ризик кровотеч, відвідування лікаря, виникла ідея виконання клапанозберігаючої операції Девіда у пацієнтів з нормальним станом стулок та ізольованою недостатністю на аортальному клапані.

У літературі описано лише кілька досліджень які порівнювали ці дві операції у ранніх результатах. Відсутні дослідження, які б показали віддаленя результати, функціонування збереженого аортального клапана, виживаність пацієнтів та ускладнення. У зв'язку з цим тема є надзвичайно актуальною.

Зв'язок теми дисертації з державними чи галузевими науковими програмами.

Дисертаційна робота виконана в рамках науково-дослідної роботи кафедри кардіохірургії, рентгененоваскулярних та екстракорпоральних технологій НУОЗ України імені П. Л. Шупика «Мультидисциплінарний підхід до хірургічного лікування серця та магістральних судин (номер реєстрації 0121U113336; термін: 2021-2025).

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Основні положення, висновки та рекомендації є досить достовірними і базуються на основі достатнього клінічного матеріалу.

Використано сучасні методи статистичної обробки даних з ретельним підтвердженням достовірності результатів та обґрунтування наукових положень та висновків, що дозволяє вважати рекомендації достовірними та наукового обґрунтованими.

Всі проведені дослідження погоджені Комісією з питань біоетики і не містять даних, які суперечать морально етичним нормам і сучасним вимогам біоетики. Роботу виконано на метрологічно повіреній медичній апаратурі. Достовірність отриманих даних підтверджена відповідними статистичними методами. Використання сучасних методів обстеження пацієнтів, належний аналіз та інтерпретація результатів дослідження дозволили вирішити поставлену мету дисертаційного дослідження та зробити обґрунтовані і логічні висновки.

Наукова новизна дослідження та одержаних результатів

Автором:

- Визначено етіологічні фактори, віково-статеві особливості, ехокардіографічну характеристику пацієнтів обох груп.

- Визначено та проаналізовано покази, критерії та техніку виконання клапанозберігаючої операції Девіда для лікування пацієнтів із аневризмою кореня та висхідного відділу аорти.
- Показано з наукової точки зору переваги клапанозберігаючої операції Девіда у порівнянні з протезуванням клапана, кореня та ВА (операція Бенталла): зниження кількості аритмологічних, дихальних ускладнень, зменшення часу перебування у відділенні інтенсивної терапії та стаціонарі загалом, відчутну позитивну зміну якості життя даної групи пацієнтів.
- Детально оцінено та порівняно якість життя пацієнтів залежно від виду виконаного хірургічного втручання. Проаналізовано фізичні та психічні поканики якості життя пацієнтів після хірургічного лікування у віддаленому періоді.
- Визначено виживання пацієнтів у віддаленому періоді після реконструктивних втручань на корені та висхідному відділі аорти.
- Визначено функціонування АК у довгостроковому періоді після операції Девіда.

Практичне значення отриманих результатів

Отримані підсумки та результати дисертації імплементовано в таких клініках та центрах: ДУ «Інститут серця МОЗ України»; Серцево-судинний центр КНП «Київська міська клінічна лікарня №1»; Центр серця та судин КНП "Львівське територіальне медичне об'єднання "Багатопрофільна клінічна лікарня інтенсивних методів лікування та швидкої медичної допомоги".

Дисертаційна робота включає детальний аналіз техніки виконання клапанозберігаючої операції Девіда, описано усі найважливіші нюанси правильної імплантації нативного АК, що дозволяє широко використовувати це втручання у роботі кардіохірургічних центрів. Використання клапанозберігаючих операцій при аневризмі кореня та висхідного відділу аорти допоможе зменшити частоту післяопераційних ускладнень, скоротить терміни госпіталізації, значно покращить якість життя пацієнтів та дозволить уникнути протезасоційованих ускладнень.

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях

Основні результати та наукові положення дисертаційної роботи опубліковані в наукових періодичних виданнях, викладені на матеріалах конгресів та науково-практичних конференціях. За темою дисертаційного дослідження Стецюка І.О. опубліковано 9 публікацій, зокрема 4 статей в наукових фахових журналах, відповідно до «Переліку наукових фахових видань України», 1 стаття, що індексуються Scopus або Web of Science; 4 робіт в збірниках та матеріалах з'їздів, конгресів, симпозіумів та науково-практичних конференцій, з них 1 іноземна.

Структура та зміст дисертації

Дисертаційна робота викладена на 167 сторінках. Дисертація складається з анотації, вступу з оглядом літератури, розділу матеріалів та методів, 3 розділів власних досліджень, узагальнення та обговорення результатів дослідження, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел та додатків. Рисунки і таблиці конкретні, відповідають змісту роботи, містять необхідний матеріал. У вступі автором обгрунтовано актуальність теми, визначено методи і завдання, об'єкт і предмет дослідження. Сформульована наукова новизна, теоретична та практична значимість отриманих результатів

Розділ 1. В розділі «Сучасний стан проблеми виявлення, лікування та профілактики ускладнень у пацієнтів з аневризмою кореня та висхідного відділу аорти» представлені дані сучасної літератури стосовно основних аспектів та різних методів хірургічної корекції, які використовуються при хірургічному лікуванні аневризми кореня та висхідної аорти. Детально продемонстровано різноманітні аспекти досліджуваної теми та описано проблемні і дискусійні моменти. Зміст предмету дисертаційного дослідження написаний повноцінно, в аналітичному ключі. Зауважень до розділу немає.

Розділ 2. Розділ «Матеріали, методи дослідження та клінічна характеристика пацієнтів» містить загальну характеристику клінічної частини роботи, методи дослідження і статистичної обробки результатів дослідження. У розділі автор надає детальний опис використаних загально-

або важкого ступеня протягом 9 років – $(98,12 \pm 1,87)$ %. Пацієнти після операції Девіда мали вищу оцінку ЯЖ у всіх показниках. У цій групі спостерігалось статистично достовірне покращення середніх значень показників відносно групи Бенталла у всіх блоках опитувальника SF-36.

У розділі «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» наведено узагальнення отриманих даних і порівняння результатів дослідження з існуючими положеннями та рекомендаціями, висвітленими в літературних наукових джерелах. Розділ написано на високому рівні, чітко і логічно викладенні результати дослідження. Продемонстровано навички критичного мислення та співставлення власних результатів із даними, отриманими іншими дослідниками, що свідчить про рівень наукової кваліфікації автора.

Висновки логічно сформовані за результатами проведеного дослідження, обгрунтовані, відповідають поставленій меті й завданням цієї роботи.

Список використаних літературних джерел містить достатню кількість закордонних і вітчизняних авторів. Список оформлений правильно, відповідає вимогам до дисертаційних робіт.

Дисертація в достатній мірі ілюстрована таблицями і рисунками.

Відповідність змісту дисертації встановленим вимогам

Основні теоретичні, наукові та практично-прикладні положення дисертаційної роботи Стецюка І.О. на тему: «Ефективність клапанозберігаючих операцій при аневризмі кореня та висхідного відділу аорти» відображені в анотації у повному обсязі. Дисертація відповідає спеціальності 222 «Медицина».

Завершеність дисертаційної роботи та зауваження щодо її змісту та оформлення

Дисертаційна робота є завершеним науковим дослідженням з чітко визначеними та вирішеними метою, завданнями, в якому правильно обрані методологічні і методичні підходи. У роботі витримана послідовність наукового пошуку з наступним порівняльним аналізом отриманих даних. Отримані результати наукового дослідження слід вважати такими, що не викликають сумнівів. Принципових зауважень щодо поданого, викладеного у дисертації матеріалу немає. В роботі зустрічаються окремі технічні та стилістичні неточності. Зазначені недоліки не знижують загального позитивного враження від дисертації і не мають суттєвого значення.

В якості дискусії виникли наступні запитання:

1. Чи були клінічні випадки інтраопераційної зміни тактики із виконання операції Девіда на Бенталла? Які причини?
2. Як відбувалась пластика стулок аортального клапана при операції Девіда при їх мінімальних змінах?

Висновок

Розглянувши дисертацію Стецюка Ігоря Олеговича «Ефективність клапанозберігаючих операцій при аневризмі кореня та висхідного відділу аорти» на здобуття ступеню доктора філософії з галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина», та наукові публікації, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, вважаю, що робота є актуальною для кардіохірургії. Результати дисертаційного дослідження відрізняються науковою новизною і практичним значенням. За формою і структурою дисертація відповідає основним вимогам, що пред'являються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Наявні зауваження не мають принципового значення і не зменшують наукову і практичну цінність роботи. Таким чином, дисертаційна робота Стецюка Ігоря Олеговича «Ефективність клапанозберігаючих операцій при аневризмі кореня та висхідного відділу аорти» повністю відповідає вимогам, передбаченим пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановами Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 та Наказу МОН України від 19.08.2015 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» і може бути представлена до офіційного захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Офіційний рецензент:

професор кафедри хірургії серця і магістральних судин
Національного університету охорони здоров'я
України імені П. Л. Шупака

д.мед.н., професор

Р.М. Вітовський